

NANANIPPON
THE JAPAN FOUNDATION,
BANGKOK

FREE COPY
OCT-JAN 2021
VOL. 108

play it
forward

โลกของเด็ก และความท้าทายใหม่ๆ ของผู้ใหญ่ที่ชื่อ อัจจิมา ณ พัทลุง
ผู้ขับเคลื่อนเทศกาลละครนานาชาติสำหรับเด็กและเยาวชน (BICT Fest)

play it forward

โลกของละครเด็ก และความท้าทายใหม่ๆ ของผู้ใหญ่
ที่ชื่อ อัจจิมา ณ พัทลุง ผู้ขับเคลื่อนเทศกาลละคร
นานาชาติสำหรับเด็กและเยาวชน (BICT Fest)

ละครเพื่อเด็กควรเป็นแบบไหน - เรื่องเล่าที่น่ารัก ดนตรี
ประกอบที่สดใส ปิดท้ายด้วยข้อคิดที่สวยงาม - อาจเป็นคำ
ตอบหนึ่งเดียวสำหรับความคิดของผู้ใหญ่ทั่วไป แต่ไม่ใช่
สำหรับผู้ใหญ่ที่ชื่อ อัจจิมา ณ พัทลุง

อาจเพราะในวัยเด็ก อัจจิมาได้เติบโตมาในโรงเรียนที่เปิด
พื้นที่ให้ได้ออกกำลังกาย บวกกับประสบการณ์เปิดโลกเมื่อได้
เข้าทำงานกับกลุ่มละครเด็ก Theatre-Rites ที่อังกฤษ
จุดประกายให้เธออยากกลับมาลองเชย้า 'นิยามเดิมๆ' ของ
ละครเพื่อเด็ก ผ่านการจัดเทศกาลละครนานาชาติสำหรับเด็ก
และเยาวชนที่มีชื่อเรียกย่อๆ ว่า BICT Fest ซึ่งจัดขึ้น
2 ปีครั้ง และกำลังกลับมาเป็นครั้งที่ 3

ละครที่ถูกเลือกมาแสดงใน BICT Fest ล้วนมาจาก
สายตาเฉียบคมของอัจจิมา จึงไม่แปลกที่มันจะหลากหลาย
มีอะไรให้ดู และอีกจากสิ่งที่ผู้ใหญ่คิดว่ามันควรจะเป็นเรา
ได้เห็นการแสดงดีๆ จากไทยและเทศที่จัดว่าดูไม่ยาก อยู่ใน
เวทีเดียวกับการแสดงที่ผู้ใหญ่ยังต้องตั้งคำถาม รวมไปถึง
ละครเพื่อเด็กการก หรือละครที่มีนักแสดงเป็นเด็กพิเศษ
เด็กพิการ หรือกระทั่งเด็กชายขอบ - ละครที่ดีต้องไม่
สั่งสอน แต่เคารพเด็ก นั่นคือสิ่งที่เธอให้สัมภาษณ์และกำลัง
ขับเคลื่อนอยู่เสมอ

แม้ว่าสถานการณ์โรคระบาดจะทำให้เทศกาลล่าช้ามา
หนึ่งปี แต่การกลับมาพบกันเป็นครั้งที่ 3 ในฐานะเทศกาล
ออนไลน์เต็มรูปแบบที่มีชื่อว่า BICT on(line) the MOVE
นอกจากจะมีโปรแกรมจากศิลปินญี่ปุ่นอย่าง Matsumoto
Takeshi ที่เจแปนพาวเวอร์ซัน กรุงเทพฯ ได้ไปร่วมสนับสนุน
แล้วจะมีอะไรเซอร์ไพรส์กับผู้ใหญ่และเด็กๆ (ที่อาจจะกำลัง
เงาเพราะเรียนออนไลน์) บ้าง และเทศกาลละครเด็กจะปรับ
ตัวไปพร้อมๆ กับโลกอย่างไร เชิญรับฟังกันในบรรทัดต่อ
จากนี้

การโยกย้ายมาสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ของ BICT on(line) the MOVE ในปีนี้ ท่ามกลางการทำงานในแง่ไหน บ้าง

มันท้าทายศิลปินที่ท่าละครนะ พอพื้นที่การแสดงมัน
เปลี่ยนเป็นออนไลน์ เขาจะต้องคิดให้ได้ว่าจะใช้วิธีการอะไรใน
การสร้างงานให้คอนเนกต์กับคนดูได้ในพื้นที่จอสี่เหลี่ยม ยิ่ง
ถ้าอยากทำงานที่เป็นไลฟ์สด ศิลปินก็ต้องมีกระบวนการคิด
และทำความเข้าใจในการสร้างงานและจัดการกับมัน เช่น
เขาอาจต้องเรียนรู้การใช้สื่อออนไลน์และดิจิทัล เรียนรู้ศาสตร์
ของภาพยนตร์ หรือต้องไปทำงานร่วมกับศิลปินที่ทำงานหนัง
อันนี้ก็เป็นโจทย์ที่ศิลปินต้องหาทางให้ได้ ซึ่งถ้าศิลปินยังไม่
พร้อม หรือยังไม่อยากเข้ามาทำตอนนี้ เราก็เข้าใจนะ มัน
ไม่มีอะไรที่ถูกต้องหรือผิด

อย่างนี้ เหนือในการคัดเลือกละครมาแสดงผ่านจอ ต่างจากเดิมยังไง

เราเลือกงานที่ไม่ได้เป็นแค่ 'บันทึก' ของงานแสดงสด
แต่ศิลปินต้องออกแบบมาแล้วว่าทุกอย่างที่จะพีชเชนต้น
หน้าจอ มันจะสื่อสารและทำงานกับคนดูอย่างไร ซึ่งงาน
ที่เลือกมาในเทศกาลปีนี้ เรามีทั้งงานออนดีมานด์
(งานที่ผู้ชมสามารถเข้าไปเลือกดูได้เองตามเวลาที่ต้องการ)
แล้วก็มีงานที่เป็นไลฟ์ออนซูม (งานแสดงสดที่ผู้ชมได้มี
ส่วนร่วมกับศิลปิน) หลายงานสร้างขึ้นใหม่หลังเกิด
สถานการณ์โรคระบาด งานไลฟ์ที่เราเลือกมา เช่น
'Poemário Vivo - บทกวีมีชีวิต' ของ Companhia de
Música Teatral จากโปรตุเกสที่เคยมา BICT Fest
ปี 2016 ซึ่งช่วงล็อกดาวน์เขาไม่หยุดนิ่ง พยายามที่จะ
พัฒนางานและเปิดรับกับสื่อนี้ เพราะเขามองว่ามันเป็น
วิธีการนำเสนอหนึ่งที่คำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม ลดการ
เดินทางข้ามประเทศได้ด้วย

ส่วนงานแสดงออนดีมานด์ที่เลือกมา ปีนี้มีงานสร้าง
ใหม่โดยศิลปินไทยที่ BICT Fest โปรตุเกส ทั้งงานหุ่นเงา
จาก Tom Homemade Puppet และงานหุ่นกระดาษ
โดย เบิร์ด คิตแจ่ม และ Puppet by Jae ซึ่งศิลปินทำ
งานร่วมกับคนทำหนัง เป็นการคาบเกี่ยวระหว่างงาน
ภาพยนตร์และแอนิเมชันด้วย อย่างงานที่เป็นหุ่นเงา
ศิลปินอยู่เชียงใหม่ เขาฝันอยากที่บ้านเขาเป็นที่แสดง
งานอยู่แล้ว เขาก็เลือกใช้ส่วนต่างๆ ของบ้านในการฉาย
หุ่นเงาเพื่อสร้างเรื่องเล่า มันเป็นงานสื่อสารที่ไม่ใช้คำพูด
(Nonverbal) และก็เป็นศิลปะบนพื้นที่เฉพาะ (Site-
Specific) ด้วย

การดูแลครมามีพื้นที่ให้เด็ก รับรู้ถึงสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเขา ได้มากกว่าแค่ความน่ารัก และความสวยงามในชีวิต

ประสบการณ์ดูแลครออนไลน์ เกือบเท่าการไปนั่งดู
คนแสดงตัวเป็นๆ ไหม

ไม่เท่าแน่นอน อันนี้พูดได้เลย อยากให้คิดว่ามันเป็น
ประสบการณ์อีกแบบจริงๆ คิดไปถึงว่าครจะมีนิยามของ
การแสดงในรูปแบบออนไลน์ที่ไม่ใช่คำว่าออนไลน์
เฉยๆ ด้วยซ้ำ เพราะไม่แน่ใจว่ายังควรใช้คำว่า
'เสียดาร์' ไหม สิ่งที่ต้องยอมรับคือโลกมันเปลี่ยนไปแล้ว
สมัยนี้เด็ก 4-5 ขวบเขาเขียนมากกับการใช้สื่อออนไลน์
ถึงขนาดที่ว่ามันเป็นพื้นที่ที่เด็กๆ เข้ามามองสรรคกันหลัง
คลาเรียนด้วยซ้ำในระหว่างที่เขาไม่สามารถเจอกันได้
ตัวต่อตัว ปีนี้เด็กๆ ยังคงเรียนออนไลน์ BICT Fest ก็อยาก
จะลองอยู่ในพื้นที่ออนไลน์ไปกับเด็กๆ ด้วยเหมือนกัน

เทศกาลละครจะช่วยเยียวยาหัวใจเด็กๆ ในช่วงเวลา นี้ได้ยังไง

เราหวังว่าจะเป็นอย่างนั้น พูดตรงๆ ว่าตอนแรกก็
หนักใจ เพราะเราเชื่อว่าละครมันคือประสบการณ์ร่วมใน
พื้นที่เดียวกัน และเด็กควรไปวิ่งเล่นข้างนอกมากกว่ามา
นั่งอยู่ติดหน้าจอหรือเปล่า แต่พอคุยกับคนที่เป็นพ่อแม่
เขาก็บ่นว่าการเรียนในเชิงสร้างสรรค์ของเด็กขาดหายไป
เยอะ เพราะขณะนี้การเรียนการสอนออนไลน์จาก
โรงเรียนจะยึดอยู่กับวิชาการมากกว่าสิ่งที่คิดว่ามันสำคัญ
กับเด็ก และมองว่าสิ่งที่มีความรู้เชิงสร้างสรรค์มันไม่
จำเป็นเท่า ส่วนครูเองก็ต้องรับบทบาทที่หนักในการทำ

คลาออนไลน์ ต้องเตรียมพร้อมเยอะมาก ต้องหาความ
รู้เพิ่มเติมในการสื่อสารไปให้ถึงเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
ซึ่งปัญหานี้สะท้อนกลับมาในงานละคร การทำในรูปแบบ
ออนไลน์ที่มันท้าทายและเพิ่มงานขึ้นมาระดับหนึ่งทีเดียว
ทั้งขั้นตอนการจัดเทศกาลโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์
แทนโรงละคร ยิ่งทำเทศกาลนานาชาติ การแปลภาษา
เป็นส่วนสำคัญยิ่งขึ้นบนพื้นที่บนจอ ทั้งเราต้องพยายาม
ป้องกันความผิดพลาดให้มากที่สุด เพื่อให้ประสบการณ์
การดูงานของผู้ชมผ่านจอเป็นประสบการณ์ที่ดีที่สุดเท่าที่
จะทำได้

ทำไมถึงเชื่อว่าละครเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญกับเด็ก ไม่แพ้วิชาการ

ใช่ค่ะ ทุกครั้งเรามองว่าการพาเด็กมา BICT Fest ก็
เหมือนทัศนศึกษา แทนที่จะพาเด็กไปเที่ยวแต่ที่ท้องฟ้า
จำลอง โรงเรียนพามาดูละครบ้างก็ได้นะ ตอนที่จัด
เทศกาลตามปกติก็จัดดูใจกลางเมือง มีอะไรให้เลือกดู
ให้ทำมากมาย ทั้งมีงานจากต่างประเทศด้วย เด็กๆ ที่เข้า
มาดู BICT Fest ทางออนไลน์ในปีนี้เป็นทางเลือกในการ
เรียนรู้ผ่านศิลปะการละครที่ให้ความรู้ในหลายมิติเสริม
กับความรู้เชิงวิชาการ ที่ชัดเจนคือเชื่อมโยงทั้งเรื่องการ
อ่านก็ได้ เรื่องวิทยาศาสตร์ก็ได้ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมก็ได้
ผ่านกระบวนการเล่าเรื่อง การแสดง หรือกิจกรรม
สร้างสรรค์ ขณะเดียวกันเด็กๆ จะได้เรียนรู้ผ่านเรื่องราว
ของคนที่มีวัฒนธรรม ประสบการณ์ และชีวิตความเป็นอยู่
ที่แตกต่าง เป็นพื้นที่ที่เขาสามารถเรียนรู้ได้ถึงโลกรอบๆ
ตัวเขา ซึ่งโดยรวมแล้วเราคิดว่าสื่อการละครเข้าถึงได้ง่าย
กว่างานศิลปะอย่างอื่น เพราะว่าการดูละครมันเชื่อมโยง
กับชีวิตจริงได้ง่ายกว่า

คุณเคยให้สัมภาษณ์ว่าเป็นเด็กที่ไม่พิตอินกับ โรงเรียนเท่าไร? วัยเด็กแบบนี้ส่งผลต่อวิธีคิดใน การกำกับเทศกาลละครสำหรับเด็กไหม

เป็นไปได้ส่วนหนึ่งนะ ตอนเด็กๆ เราโตมาในโรงเรียน
ที่เข้มงวดและไม่ค่อยให้พื้นที่แสดงออกทางความรู้สึกและ
ความคิด ไม่มีพื้นที่ให้เราตั้งคำถาม วิเคราะห์ หรือว่ามี
ความคิดเห็นของตัวเอง มันก็เลยทำให้เราไม่ค่อยมีความ
ทรงจำที่ดีกับโรงเรียนเท่าไร กว่าจะได้เริ่มมีพื้นที่ทาง
ความคิดมากขึ้นก็ตอนเรียนมหาวิทยาลัย

พอมาทำงานตรงนี้ก็เป็นที่ไปได้ว่าประสบการณ์วัยเด็ก
เป็นตัวแปรหนึ่งในการเลือกงานละครที่จะมาแสดง เรา
ชอบงานที่ให้พื้นที่เปิด เปิดให้เด็กๆ หรือผู้ใหญ่ที่เข้ามา
ดูงานได้ตั้งคำถาม ได้คิดต่อ ได้หลุดออกจากความคุ้น
ชินเดิมๆ ที่มีเกี่ยวกับละครเด็ก ไม่จำเป็นที่สารที่เด็กควร
จะต้องได้รับคือแค่การเป็นเด็กดี มีวินัยตามกรอบทาง
สังคมหนึ่งเท่านั้น ไม่ว่าจะผ่านสื่อทางไหนก็ตาม เรามอง
ว่าเด็กควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง หลาก
หลาย และเป็นธรรมชาติในช่วงเวลาที่เขากำลังเจริญ
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ ให้เขาได้ช่วยเด็กอย่างเต็มที่ มีอิสระ
ทางความคิด มีทางเลือก ให้โอกาสและความเชื่อมั่นว่า
เขาจะสามารถถลกนกรอง และตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ในชีวิต
ได้ด้วยตัวเองในอนาคต

นี่คือเหตุผลที่ใน BICT Fest ไม่มีละครเด็กที่จบว่า นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

จริงๆ แล้วอาจจะมึนนะ มีในแง่ที่ว่าเอาวลีนี้มาสร้างเป็นงานใหม่ซะเลย เป็น parody (หัวเราะ) นี่เป็นสิ่งที่เราคุยกันเล่นๆ กับทีมเหมือนกัน เพราะวลีนี้มันกลายเป็นวลีที่คนมักจะนึกถึงเสมอเวลาพูดถึงนิทานหรือละครเด็ก น่าจะถึงเวลาที่ควรจะมีวลีใหม่ๆ สักที มุมมองเกี่ยวกับงานเด็กด้วย สมัยก่อนเราเป็นคนที่ไม่ได้คิดว่าจะมาทำงานเด็กเลย แต่เมื่อได้มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับศิลปินที่สร้างงานละครเด็กที่อังกฤษ (กลุ่ม Theatre-Rites) ซึ่งเขาเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับงานเด็กของเราไปเลย ช่วง 2 ปีที่ทำงานกับเขา เราเห็นความตั้งใจ ฝีมือ ความพิถีพิถัน และความหลากหลายในคอนเทนต์งาน เป็นครั้งแรกทำให้เรารู้สึกว่างานที่สร้างสรรค์เพื่อเด็กที่ผู้ใหญ่ดูสับสนและประทับใจด้วยได้นี้มีอยู่

ทำไมงานและละครเด็ก ไม่จำเป็นต้องมีแต่ด้านสวยงาม

อย่างงานของศิลปินฝรั่งเศสที่เคยมาเมื่อปี 2018 ชื่อ Defracto มันเป็นงาน circus ที่มัน physical (เน้นการใช้ร่างกาย) มาก มันไม่มีขอบเขตว่าเป็น งานสำหรับเด็ก หรือผู้ใหญ่ เป็นงานที่นำเอา circus มาตีความใหม่ แบบเท่และชุกชุก และในปีเดียวกันเรานำงานจากอินโดนีเซีย Puno โดย Papermoon Puppet Theatre ซึ่งเป็นงานหุ่นที่พูดถึงความตายและการพรากจาก

ในงานเพื่อเด็กที่เราเห็นส่วนใหญ่จะเป็นงานน่ารัก ไม่ก็เฮฮา Happy Ending หรือสอนคติอาจเป็นเพราะผู้ใหญ่กลัวเอง กลัวว่าเด็กจะเครียด จะเบื่อ กลัวว่าเด็กยังไม่พร้อมรับ ซึ่งจริงๆ แล้วคำถามคือความกลัวของผู้ใหญ่มันมาปิดกั้นการรับรู้ของเด็กไหม ทั้งที่ในชีวิตจริงเด็กบางคนเขาไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากสิ่งเหล่านั้นได้ เช่น เด็กบางคนสูญเสียคนใกล้ชิด ต้องรู้จักการพลัดพรากเด็กที่ต้องไร้บ้าน เด็กที่ไม่มีถิ่นฐาน เด็กที่มีความพิการตั้งแต่เกิดหรือมีอุบัติเหตุให้เกิดความพิการ มันไม่ใช่เรื่องห่างไกลตัวสำหรับเด็กหลายๆ คน

โปรแกรมในเทศกาลที่ BICT Fest จัด เราอยากหา งานที่ทำทลายทัศนคติเดิมๆ ที่มีต่องานเด็ก เราเลือกงานที่คำนึงถึงคุณภาพในการสร้างสรรค์ คำนึงถึงกระบวนการ และให้เวลาในการคิด การสร้างสรรค์ และองค์ประกอบศิลปะต่างๆ เราพยายามบาลานซ์โปรแกรม นอกจากประเภทงานแล้ว เนื้อหา หรือประสบการณ์การเข้าชมเราก็อยากให้มีหลากหลายด้วยเช่นกัน

ละครเวทีที่ไม่สั่งสอน แต่เคารพเด็ก มันเป็นอย่างไ แล้วจำเป็นยัง

การละครมันมีพื้นที่ให้เด็กรับรู้ถึงสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเขา ได้มากกว่าแค่ความน่ารักและความสวยงามในชีวิต และความผิดถูก ที่จริงแล้วเด็กสามารถเปิดและยอมรับสิ่งใหม่ๆ มากกว่าผู้ใหญ่ด้วยซ้ำ เพราะว่าเขายังไม่ได้ถูกกระบวนการของการหล่อหลอมตัวตน ไม่จำเป็นต้องสรุปได้ ณ บัดนั้นเมื่อดูละครจบ แต่การให้พื้นที่ทางความคิดแก่เด็กอาจจะเป็นการเอื้อให้เขาหาคำตอบ ข้อสรุปต่างๆ ในชีวิตของพวกเขาเองได้ในอนาคต

เทศกาลของคุณ มีถึงละครสำหรับเด็กพิเศษ เด็กพิการ เด็กชายขอบ ทำไมถึงใส่ใจเรื่องความเท่าเทียมเป็นพิเศษ

นอกจากอยากให้เด็กๆ เห็นความหลากหลายที่มีอยู่รอบๆ ตัวเขา เราอยากเปิดพื้นที่ให้เด็กค้นคว้าโลกนี้ มีคนที่เขาแตกต่างจากเรา และเท่าเทียมในการเป็นคนในสังคมเช่นกัน เราอยากสร้างความคุ้นชินในการอยู่ร่วมกันมากกว่าไปแบ่งแยก ทุกคนมีตัวตนอยู่ในสังคม เราก็คำทำเท่าที่ทำได้คือพยายามเลือกงานที่ไฮไลต์ความหลากหลายในสังคมด้วย

อย่างงานของ Matsumoto Takeshi (มัตสึโมโตะ ทาคะชิ) ที่ได้รับการสนับสนุนจากเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ ในปีที่เขาก่อสร้างงานที่ใช้กระบวนการละครมาทำงานร่วมกับเด็กไร้สัญชาติที่โรงเรียน Rainbow School กาญจนบุรี ใช้ระยะเวลากว่าหนึ่งเดือนในการทำงานร่วมกับเด็กๆ empower ให้เขาแสดงออกได้อย่างศิลปินในประเด็นที่สำคัญสำหรับเขา นี่คือนั่งในงาน Community-base project ที่เราเพิ่มเติมเข้ามาในปีนี้เป็นงานที่เน้นการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนในพื้นที่ชุมชนด้วย

การจัดเทศกาลละครนานาชาติ นอกจากเปิดพื้นที่ให้เด็กได้เห็นความหลากหลายแล้ว ยังเปิดอะไรให้กับคนทำงานละครบ้าง

มันทำให้เห็นว่าเราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก ในส่วนของวงการละคร การเอางานต่างประเทศเข้ามาทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนในเรื่องทักษะระหว่างศิลปินต่างประเทศและศิลปินไทย ให้พื้นที่ในการพัฒนางานและพื้นที่ในการสร้างเครือข่ายระหว่างศิลปินในขณะเดียวกันด้วย

ประสบการณ์การไปเข้าร่วมเทศกาลละครในประเทศต่างๆ ในฐานะ Artistic Director มีครั้งไหนที่ประทับใจเป็นพิเศษ

งานของ Matsumoto Takeshi

เทศกาลละครสำหรับเด็กพิเศษ เด็กพิการ เด็กชายขอบ ทำไมถึงใส่ใจเรื่องความเท่าเทียมเป็นพิเศษ

นอกจากอยากให้เด็กๆ เห็นความหลากหลายที่มีอยู่รอบๆ ตัวเขา เราอยากเปิดพื้นที่ให้เด็กค้นคว้าโลกนี้ มีคนที่เขาแตกต่างจากเรา และเท่าเทียมในการเป็นคนในสังคมเช่นกัน เราอยากสร้างความคุ้นชินในการอยู่ร่วมกันมากกว่าไปแบ่งแยก ทุกคนมีตัวตนอยู่ในสังคม เราก็คำทำเท่าที่ทำได้คือพยายามเลือกงานที่ไฮไลต์ความหลากหลายในสังคมด้วย

อย่างงานของ Matsumoto Takeshi (มัตสึโมโตะ ทาคะชิ) ที่ได้รับการสนับสนุนจากเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ ในปีที่เขาก่อสร้างงานที่ใช้กระบวนการละครมาทำงานร่วมกับเด็กไร้สัญชาติที่โรงเรียน Rainbow School กาญจนบุรี ใช้ระยะเวลากว่าหนึ่งเดือนในการทำงานร่วมกับเด็กๆ empower ให้เขาแสดงออกได้อย่างศิลปินในประเด็นที่สำคัญสำหรับเขา นี่คือนั่งในงาน Community-base project ที่เราเพิ่มเติมเข้ามาในปีนี้เป็นงานที่เน้นการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนในพื้นที่ชุมชนด้วย

การจัดเทศกาลละครนานาชาติ นอกจากเปิดพื้นที่ให้เด็กได้เห็นความหลากหลายแล้ว ยังเปิดอะไรให้กับคนทำงานละครบ้าง

มันทำให้เห็นว่าเราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก ในส่วนของวงการละคร การเอางานต่างประเทศเข้ามาทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนในเรื่องทักษะระหว่างศิลปินต่างประเทศและศิลปินไทย ให้พื้นที่ในการพัฒนางานและพื้นที่ในการสร้างเครือข่ายระหว่างศิลปินในขณะเดียวกันด้วย

ประสบการณ์การไปเข้าร่วมเทศกาลละครในประเทศต่างๆ ในฐานะ Artistic Director มีครั้งไหนที่ประทับใจเป็นพิเศษ

ก็ต้องเป็น ricca ricca* festa ที่โอกินาวา ซึ่งเขาจัดเทศกาลละครเด็กมา 20 กว่าปีแล้ว ปีที่เขาได้ทุนจาก the Japan Foundation Asia Center ในการพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับคนทำละครเด็กใน Southeast Asia เขาก็เชิญเราและหลายๆ คนในภูมิภาคนี้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กไปพบปะกัน ปี 2016 เป็นปีที่เราได้ดูงานที่ชอบมากๆ หลายงานจากเบลเยียม ซึ่งเป็นประเทศที่ทำงานเด็กคุณภาพมากและส่วนมากเป็นงานที่ทำทลายแนวคิดละครเด็ก มันทำให้เราได้คิดต่อในฐานะคนจัดงานหลายๆ ในส่วนของการแสดง เราได้เจอกับกลุ่มศิลปินชื่อ kabinet k หลังจากนั้นได้เชิญเขามาร่วมงานกับ BICT Fest ในปี 2018 ร่วมกับกลุ่มเด็กและศิลปินนักเต้นด้วย ส่วนสิ่งที่ได้มากๆ ก็คือเครือข่ายคนทำละครของ Southeast Asia ซึ่งตั้งแต่ปี 2016 เราก็ดูกลับไป ricca ricca *festa อีกทุกๆ ปีเลย เครือข่ายที่ได้ทำความรู้จักจากที่นั่น หลายคนวันนี้เขาก็กังทำงานร่วมกับเราต่อ

ศิลปินญี่ปุ่นที่ชวนมาร่วมกิจกรรมในปี นี้ และในปีก่อนๆ มีจุดเด่นยังง และจุดร่วมอะไรบ้างที่บ่งบอกว่าคือละครจากญี่ปุ่น

จุดแข็งของศิลปินญี่ปุ่นก็คือการทหรนนิ่งที่แน่น งานจากญี่ปุ่นที่เราเชิญมาแสดงที่ผ่านมามันมีความหลากหลายนะ อย่างงานของ Gabez (กาเบซ) ซึ่งสนุกสนานย่อยง่ายแต่มันน่าประทับใจมากในเรื่องของคุณภาพการแสดงและสมรรถภาพของศิลปิน หรืองานของ Moriyama Kaiji (โมริยามะ ไคจิ) ก็เป็นงานที่ให้ความตื่นตาทางด้านของภาพ ซึ่งจริงๆ เขาพูดถึงเรื่องง่ายๆ อย่างอวัยวะในร่างกายเท่านั้นเอง เพียงแต่วิธีนำเสนอของเขามันมีความประหลาดในแบบที่ดี มันก็เลยให้อรรถรสในอีกแบบหนึ่งสำหรับคนดู มันตลก มีอารมณ์ขัน แต่ไม่หน่อมแน้ม

ศิลปินที่เป็น Contemporary dance artist ในญี่ปุ่นก็ค่อนข้างน่าสนใจ วิธีการที่เขาปรับเอาการเคลื่อนไหวไปสร้างงานให้ออกมาหลายรูปแบบ ทำงานกับสเปซบ้าง ทำงานกับภาพบ้าง เราชู้สึกว่ามันมีมุกตลกที่เป็นญี่ปุ่นซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยค่อนข้างคุ้นชิน มีความรู้สึกร่วมได้ แต่ว่างานปีนี้ของทาเคชิมันสร้างความหมายที่จริงจังจากเด็กๆ ที่มาร่วมงานด้วย แล้วตัวงานมันสะท้อนกลับไปถึงกระบวนการที่เขาทำงานกับเด็ก การที่เขาให้พื้นที่เด็กในการเล่าเรื่อง แสดงออก ลักษณะงานจะค่อนข้างต่างจากงานศิลปินญี่ปุ่นคนอื่น ๆ ที่ผ่านมา และเราอยากแชร์ให้คนได้ดูมากๆ

คุณค่าของการทำละครเพื่อเด็ก สำหรับคุณคืออะไร ปลายทางอยู่ตรงไหน

เราอยากให้การละครกลับเข้าไปในการศึกษา ปีนี้เราอยากให้การมาชมงานที่ BICT Fest เหมือนเป็นการมา Imaginary school เราก็คพยายามใช้การที่ปีนี้เราเป็นสื่อออนไลน์เหมือนกันในการชวนให้เด็ก ๆ เข้ามาทำกิจกรรมที่แปลกใหม่ แต่ว่าในขณะที่เดียวกันมันมี Hidden Agenda คือเราอยากให้โรงเรียนเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ผ่านสื่อการละคร ที่ไปช่วยเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กได้

และจริงๆ เราหวังว่าในอนาคต ศิลปินที่ทาละครจะได้กลับเข้าไปทำงานในโรงเรียนมากขึ้น มันมีช่วงหนึ่งเมื่อ 20-30 ปีที่แล้วที่ศิลปินได้เข้าไปทำงานในโรงเรียน อย่างกลุ่มละครจิตริค กลุ่มมายา เขาสร้างเป็นแบบฝึกหัดที่ให้ครูเอาไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยซ้ำ เราว่ามันเป็นการได้ทุกฝ่ายคือศิลปินก็ได้พัฒนางาน ได้ทำความเข้าใจกับเด็กมากขึ้น และได้มีงานประจำ เด็กก็ได้เรียนรู้จากศิลปินโดยตรง ส่วนครูก็ไม่ต้องหาเวลาในการที่ต้องมาทำงานเพิ่ม เพราะครูเขาก็มีสิ่งที่จะต้องทำตั้งเยอะแยะอยู่แล้ว มันเป็นระบบนิเวศที่ทำให้การทำงานละครเด็กมันสมบูรณ์มากขึ้น มีคนชอบถามว่าจำนวนคนทำงานละครเยอะขึ้นไหม เราก็บอกว่ายังเยอะไม่พอ เพราะว่าทำงานละครเด็กหาทุนยาก แล้วบางทีก็ไม่ได้ได้รับความเข้าใจจากคนที่ตัดสินใจเรื่องทุน เพราะฉะนั้นศิลปินไม่สามารถมีอาชีพและสร้างงานเด็กได้

ทำไมถึงคิดว่าการละครกับการศึกษา มันเดินอยู่ในเส้นทางเดียวกันได้

คือพูดง่ายๆ โรงเรียนในประเทศที่เจริญแล้ว หรือดูได้จากโรงเรียนนานาชาติ มักมีละครมาคลาอยู่ในการเรียนเสมอ เพราะเขาเห็นผลลัพธ์จากการพิสูจน์แล้วว่าละครเป็นศาสตร์ที่เอามาประยุกต์ให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างรอบด้าน แล้วก็สนุกด้วย การเรียนรู้มันไม่ได้หลายแบบ นอกเหนือจากการศึกษาในเรื่องวิชาการและวิชาชีพ ยังมีการเรียนรู้ด้านอื่นที่สำคัญ เช่น ทักษะชีวิต การเข้าใจอารมณ์ตัวเอง การอยู่ร่วมกันในสังคม หรือ empathy ซึ่งศิลปะการละครให้ตรงนี้ได้ อาจจะไม่ได้สอนในแบบที่ตรงไปตรงมา แต่มันเป็นการสร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากการเข้าไปอยู่ในกระบวนการหรือในฐานะผู้ชม การเรียนรู้แบบนี้จะไม่สามารถได้จากการเรียนเลขหรือวิทยาศาสตร์

ทำไมผู้ใหญ่ที่มีเด็ก ๆ ในบ้าน (หรืออาจจะไม่มี) ไม่ควรวลาด BICT FEST ปีนี้

เราหวังว่าเทศกาลในปีนี้จะซัพพอร์ตให้เด็กได้มีพื้นที่ในการเรียนรู้สร้างสรรค์ได้ไม่มากนักน้อย แม้ในระหว่างที่ยังกลับเข้าไปในโรงเรียนไม่ได้ ผู้ใหญ่ก็ดูได้ด้วย และปีนี้เราตัดสินใจที่จะไม่คิดค่าใช้จ่าย แถมมาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน คือ Access anytime from anywhere เลย

*เอื้อเฟื้อสถานที่สัมภาษณ์และถ่ายภาพ The Never Ending Summer @ The Jam Factory

UPCOMING

เรื่อง | nananippon team

ความเคลื่อนไหวและกิจกรรมน่าสนใจด้วยวัฒนธรรมไทย-ญี่ปุ่นที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยความร่วมมือของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

เทศกาลละครนานาชาติสำหรับเด็กและเยาวชนออนไลน์ 5-14 NOV 2021

เวิร์กช็อปแดนซ์ โอโตะ
DANCE OTO WORKSHOP

By Takeshi Matsumoto (Japan)

สองกิจกรรม/ SCHEDULE
14 NOV (SUN)
15:30-16:30 (GMT+7)
กิจกรรมดำเนินเป็นภาษาญี่ปุ่น มีแปลภาษาไทย
The activity will be held in Japanese with English translation

ONLINE

เทศกาลละครนานาชาติสำหรับเด็กและเยาวชน กรุงเทพฯ 2564

05.11.64 - 14.11.64

รับชมผ่านเว็บไซต์ | www.bictfest.com

เทศกาล BICT Fest กลับมาอีกครั้ง แต่คราวนี้จากโรงละคร ขอปรับมาสู่โลกออนไลน์ในชื่องานว่า 'BICT on(line) the MOVE' ภายใต้ธีม 'โรงเรียนแห่งจินตนาการ' ที่จะเต็มไปด้วยกิจกรรมการแสดงและการเล่นอันแสนสนุกมากมาย ทั้งการแสดงจากศิลปินไทยและนานาชาติผ่านหน้าจอ เช่น การแสดงชุด Poemário Vivo (บทกวีมีปีก) จากประเทศโปรตุเกส และ Professor Bimble's Magic Safari (ซาฟารีมหัศจรรย์ของศาสตราจารย์บีบีเบิล) จากประเทศอังกฤษ และยังมีการเวิร์กช็อปที่ทำร่วมกันผ่านซูมได้ทั้งครอบครัวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อาทิ เวิร์กช็อปละครหุ่นเงา เวิร์กช็อปนิทานสวนขวด และเวิร์กช็อปละครของเล่นด้วย

01

Japanese Film Festival Online 2022

15.11.64 - 21.11.64 | Pre Event

14.02.65 - 27.02.65 | Main Event

รับชมผ่านเว็บไซต์ | www.watch.jff.jp/go.jp

เทศกาลภาพยนตร์ญี่ปุ่นประจำปีกลับมาคราวนี้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยทุกคนสามารถดูหนังญี่ปุ่นคุณภาพได้โดยไม่ต้องไปที่โรงภาพยนตร์ เพียงแค่สมัครสมาชิกในเว็บไซต์ JFF ก็สามารถรับชมภาพยนตร์สารคดีแอนิเมชัน ฟิคชัน และภาพยนตร์ที่ดัดแปลงจากนวนิยายชื่อดังของญี่ปุ่นโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

กิจกรรมสำหรับคอหนังที่จะมาเสิร์ฟถึงบ้านในปีนี้ได้แบ่งเป็นสองช่วง ได้แก่ Pre-Event เพื่อฉายภาพยนตร์ 5 เรื่องที่หลายคนอาจพลาดไปจากงานปีที่แล้ว ได้แก่ DANCE WITH ME; Tora-san in Goto; GON, THE LITTLE FOX; The Great Passage และ Little Nights, Little Love ส่วน

Main Event ก็จะมีคัดสรรหนังญี่ปุ่นคุณภาพเรื่องใหม่ๆ ให้ชมกันอีกเช่นเคย แต่ขออุบไว้ก่อนว่าเป็นเรื่องอะไรบ้าง

*ติดตามความอัปเดตของงานได้ที่ [jffplus](#) และ [jffplus](#)

นอกจากงานเทศกาล JFF Online แล้ว ปลายเดือนมกราคมยังมีอีกหนึ่งเทศกาลภาพยนตร์ออนไลน์ ได้แก่ CROSSCUT ASIA delicious! Online Film Festival ที่จะรวบรวมหนังคุณภาพจากผู้กำกับฝีมือดีทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาให้ดูกันด้วย รอติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้เร็วๆ นี้ได้เลย

EVENT

นิทรรศการโอะกุริโมโนะ สุนทรียะแห่งการให้และได้คืนกลับ

06.11.64 - 19.12.64

สถานที่ | หอศิลป์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิทรรศการสัญจร 'โอะกุริโมโนะ สุนทรียะแห่งการให้และได้คืนกลับ (The Beauty of Exchanging Gifts in Japan: Giving Shapes to One's Thoughts and Emotions)' ซึ่งเคยจัดแสดงไปแล้วที่กรุงเทพฯ และขอนแก่น ถึงคราวเวียนไปยังเชียงใหม่ เป็นปลายทางสุดท้ายแล้ว

คราวนี้เป็นการร่วมมือกันของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ กับคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขนผลงานที่กำกับโดยคุณนากาซากิ อิวาโอะ ผู้อำนวยการและศาสตราจารย์

คณะสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย มหาวิทยาลัยสตรีเคียววารีที่นำเสนอธรรมเนียมปฏิบัติของการมอบของขวัญในญี่ปุ่นอันงดงาม ซึ่งทุกชิ้นแฝงไปด้วยปรัชญาและเรื่องราวที่ผู้ให้อยากส่งต่อไปให้ผู้รับ

*ติดตามรายละเอียดได้ที่ [Cmuacc](#) และ [jfbangkok](#)

03

The 16th International Conference on Humanities and Social Sciences

18.11.64 - 19.11.64

สถานที่ | คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รับชมผ่านเว็บไซต์ | www.hs.kku.ac.th/ichuso

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (IC-HUSO) ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยปีนี้อยู่ ภายใต้หัวข้อ 'Education Transformation: Humanities and Social Sciences' ซึ่งเป็นโอกาสดีให้นักศึกษาและผู้ทำวิจัยสายสังคมได้มาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ผ่านอิมมูบ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การศึกษา ภาษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา รวมถึง นิเทศศาสตร์ โดยการประชุมครั้งนี้ได้รับเกียรติจากอาจารย์จากประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์ นั่นคือ ศ.ดร. KURODA Kazuo จากมหาวิทยาลัยวาเซดะ และ ผศ.ดร. Thang Leng

Leng จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ มาร่วมงานและพูดคุยด้วย

CONFERENCE

การประชุมวิชาการระดับชาติญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย ครั้งที่ 15

25.11.64 - 26.11.64

สถานที่ | คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี

สมาคมญี่ปุ่นศึกษาแห่งประเทศไทยร่วมกับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยการสนับสนุนของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ จะจัดการประชุมวิชาการระดับชาติญี่ปุ่นศึกษาครั้งที่ 15 ภายใต้หัวข้อ 'ความหวัง พลัง และวิถีตะวันออก: การสร้างทุนมนุษย์ที่ยั่งยืน' เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการในช่วงภาวะวิกฤตโควิด-19

ระหว่างนักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษา ระดับปริญญาโทด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ และเป็นการกระชับความสัมพันธ์เครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับผู้ที่สนใจ ติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ buu.jsat2021@gmail.com

04

05

JF THEATRE

เรื่อง | nananippon team

Glasses (MEGANE): แวนตา

OGIGAMI Naoko / 2007 / 106 นาที

5.11.21 | 18.30 U.

ทาเอโกะเดินทางไปยังเมืองชายทะเลเล็กๆ แห่งหนึ่ง และได้เข้าพักในบ้านของยามาคะที่มีคนแปลกๆ อยู่กันเต็มไปหมด

Turtle are Surprisingly Fast Swimmers: เต่าก็ว่ายน้ำเร็วกว่าที่คิด

MIKI Satoshi / 2005 / 90 นาที

12.11.21 | 18.30 U.

สุลูเมะ แม่บ้านที่ใช้ชีวิตซ้ำซากจำเจ บังเอิญเห็นโฆษณารับสมัครคนรักโดยบังเอิญ การผจญภัยครั้งใหม่จึงเริ่มต้นขึ้น

Twinkle: สองแสงพรราว

MATSUOKA Joji / 1992 / 103 นาที

19.11.21 | 18.30 U.

โชโกะและมุตซึกิ แต่งงานกันเพื่อเอาใจพ่อแม่ แต่มุตซึกิเป็นพวกรักร่วมเพศและมีคนรักอยู่แล้ว แดมโชโกะยังรู้ดีและช่วยให้เขาได้กลับไปหาคนรักด้วย

The Tragedy of "W": โศกนาฏกรรมของ W

SAWAI Shinichi / 1984 / 108 นาที

26.11.21 | 18.30 U.

ชิสุเกะ นักแสดงหน้าใหม่ได้รับการหยิบยื่นโอกาสเป็นนักแสดงนำ แลกกับการให้เธอรับว่าตนเองเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการตายของมหาเศรษฐีผู้หนึ่ง

ภาพยนตร์ญี่ปุ่นจัดฉายให้ชมฟรีที่เจแปนฟาวน์เดชั่น ทุกเย็นวันศุกร์ เดือนพฤศจิกายน ตั้งแต่ต้นกับหนังแนวลึกลับ เดือนธันวาคม อิมใจกับเรื่องความสัมพันธ์ในชิม Relationship Life และเดือนมกราคม สนุกไปกับการ์ตูนแอนิเมชัน

The Old Bear Hunter: ตามล่า

GOTO Toshio / 1981 / 103 นาที

03.12.21 | 18.30 U.

เรื่องของชายซพรานล่าหมี ผู้ออกมาล่าหมีคู่ปรับที่เข้ามาทำร้ายเด็กสาวในหมู่บ้าน

Penguins in the Sky - ASAHIYAMA Zoo: สวนสัตว์ อาซาฮิยามะ เพนกวินจะโอบอ้อม

MAKINO Masahiko / 2008 / 112 นาที

17.12.21 | 18.30 U.

โยชิตะ ผู้ดูแลสวนสัตว์คนใหม่ ริเริ่มความตั้งใจจะช่วยเหลือสวนสัตว์ที่เขาทำงานอยู่ซึ่งประสบปัญหาทางการเงิน

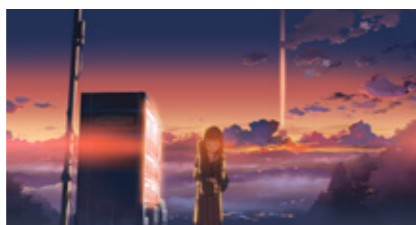

HACHIKO: ฮะจิโกะ ยอดสุนัขขี้ตัญญู

KOYAMA Seijiro / 1987 / 107 นาที

24.12.21 | 18.30 U.

ฮาจิ เป็นสุนัขของศาสตราจารย์อุเอโนะ มันเป็นหมาที่จงรักภักดีมาก และจะมารอรับศาสตราจารย์กลับจากสถานีรถไฟทุกวัน แม้เขาจะตายไปแล้ว

The Place Promised in Our Early days: ความทรงจำและคำสัญญา

SHINKAI Makoto / 2004 / 91 นาที

07.01.22 | 18.30 U.

ชิโรกิ, ทาคุยะ และซาซึริ สัญญาว่าจะสร้างเครื่องบินข้ามไปยังหอคอยที่อยู่ฝั่งของช่องแคบทซิงรูด้วยกัน แต่อยู่ๆ วันหนึ่งซาซึริก็ได้หายตัวไปอย่างปริศนา

Kappa and Sanpei: กับปะและแซมเป

HIRATA Toshio / 1982 / 90 นาที

14.01.22 | 18.30 U.

ซัมเป เด็กชายที่หน้าเหมือนกับปะแต่กลับว่ายน้ำไม่เป็น วันหนึ่งเขาได้หลุดเข้าไปในดินแดนของกับปะ และได้รู้จักกับเพื่อนที่หน้าคล้ายกับเขามากที่สุด

Children Who Chase Lost Voice: ชายผู้ไขว่คว้าสายรุ้ง

SHINKAI Makoto / 2011 / 116 นาที

21.01.22 | 18.30 U.

อาซึนะ ได้รู้จักกับชินและไมริซากิ ทั้งสามตัดสินใจออกเดินทางสู่ดินแดนแห่งตำนานโดยมีจุดประสงค์ในใจที่แตกต่างกัน

5 Centimeters per Second: เรื่องเล่าของดอกซากุระ

SHINKAI Makoto / 2007 / 63 นาที

28.01.22 | 18.30 U.

ทาคากิและอาคิริเคยเป็นเพื่อนสมัยประถม แต่ทั้งสองต้องแยกกันหลังจบการศึกษา และทั้งคู่ต่างก็เก็บความรู้สึกที่มีต่อกันไว้

WHAT HAPPENED?

เรื่อง | nananippon team

บันทึกเรื่องราวสร้างสรรค์ของโครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ในช่วงเดือนที่ผ่านมา

01

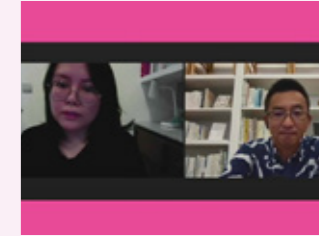
ผ่านเส้นสายและลายผ้า จากโอกินาวาถึงอีสาน (Traversing across Isan and Okinawan Textiles)

11.08.64

Online Talk | ชมย้อนหลังที่ YouTube: The Japan Foundation, Bangkok

แม้ภาคอีสานของประเทศไทย และจังหวัดโอกินาวาของญี่ปุ่นจะมีระยะทางห่างไกลกัน แต่ก็ยังมีสิ่งที่ 'คือกัน' นั่นคือความงดงามทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ไม่ใช่แค่สถานที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่รวมไปถึงงานฝีมือจากภูมิปัญญาชาวบ้านด้วย เพราะลักษณะงานฝีมือของทั้งสองพื้นที่มีความสวยงามเฉพาะตัวสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและความผูกพันกับธรรมชาติของคนในท้องถิ่น

งานเสวนาในครั้งนี้พาเราเดินทางข้ามเขตแดนจากอาณาจักรริวกิวของโอกินาวาไปสู่ดินแดนอีสาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ เรื่องอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ผ่านสิ่งทอทำให้เราเข้าใจความเหมือนและความต่างในงานหัตถกรรมจากทั้งสองวัฒนธรรมมากขึ้น และเป็นการช่วยกันพัฒนาวัฒนธรรมของทั้งสองพื้นที่ไปสู่ระดับสากลด้วย

02

J-Talk: Diggin' Culture #13

ชาบูคืออะไร... ประวัติศาสตร์และแนวคิดของชาบูโร

21.08.64

Online Talk | ชมย้อนหลังที่ YouTube: The Japan Foundation, Bangkok

แม้เราจะรู้จักคำว่า 'ชาบูโร' กันดี และอาจคุ้นเคยกับภาพของชาบูโรที่มีบุชิโด (วิถีแห่งนักรบ) จากเรื่อง 'The Last Samurai' กันมาบ้าง แต่หลายคนอาจไม่รู้ว่าชาบูโรในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น ความจริงแล้วมีตัวตนและแนวคิดอย่างไร J-Talk ในครั้งนี้จึงได้เชิญอาจารย์คาซึฮิโกะ คาซึฮิโกะ ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการค้นคว้าเกี่ยวกับ 'บุชิโด' ทั้งยังมีประสบการณ์

03

การเรียนรู้ผ่านการเล่น: หลักการและวิธีการ (Learning Through Play: Practices and Principles)

26.09.64

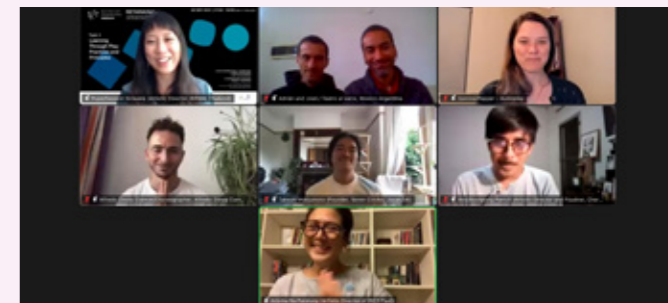
Online Webinar | ชมย้อนหลังที่ www.bictfest.com

ด้วยความเชื่อว่าการเล่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของเด็กๆ และช่วยพัฒนาทักษะทั้งด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา และร่างกาย เทศกาลละครนานาชาติสำหรับเด็กและเยาวชนกรุงเทพฯ 2564 จึงได้จัดเสวนาในหัวข้อ 'การเรียนรู้ผ่านการเล่น: หลักการและวิธีการ (Learning Through Play: Practices and Principles)'

งานเสวนานี้ได้รับเกียรติจากศิลปิน 7 ท่าน จากหลากหลายประเทศ หนึ่งในนั้นคือ คุณมัตสึโมโตะ คาเคชิ ศิลปินนักเต้นชาวจีนที่มาร่วมแลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการเล่นในยุคที่เด็กๆ ไม่สามารถออกไปใช้ชีวิตนอก

บ้านได้ และการพัฒนาทักษะด้านสังคมและจิตใจผ่านวิธีการที่เด็กๆ จะแสดงออกอย่างเป็นอิสระมากที่สุด เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ที่กำลังจะเติบโตไปได้ออกมาเจอโลกที่กว้างไกล รู้จักการสื่อสาร และรู้จักสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกายและใจ

NIPPON 101

เรียบเรียง | กัลยรัตน์ ไม่น้อย
ข้อมูลและภาพ | สำนักส่งเสริมการท่องเที่ยว
และการจัดประชุมแห่งโอกินาวา
(Okinawa Convention & Visitors Bureau)

รู้จักญี่ปุ่นแบบย่อยง่าย ผ่านเกร็ดศิลปวัฒนธรรมเล็กๆ น้อยๆ
จากกิจกรรมของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

มอง 'โอกินาวา' ผ่านวัฒนธรรม (Okinawa)

沖
縄
県

โอกินาวา เป็นจังหวัดที่อยู่ทางใต้ของ
ประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วยหมู่เกาะนับร้อย
กระจายตัวในมหาสมุทร ล้อมรอบด้วยทะเลจีน
ตะวันออกและมหาสมุทรแปซิฟิก ในอดีต
เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรริวกิวที่มีการ
ค้าขายอย่างแข็งขันกับญี่ปุ่นและจีน รวมถึง
เกาะลูซอน (ปัจจุบันคือ ประเทศฟิลิปปินส์)
และสยาม (ปัจจุบันคือ ประเทศไทย) ในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศใกล้เคียง
อื่นๆ ทั้งเคยตกอยู่ในการควบคุมของญี่ปุ่น
แต่ยังคงค้าขายและส่งเครื่องบรรณาการ
ในฐานะเมืองขึ้นของจีนจนกระทั่งอาณาจักร
ริวกิวล่มสลายจึงก่อตั้งเป็นจังหวัดโอกินาวา
หลังจากนั้นยังถูกใช้เป็นสนามรบของทหาร
อเมริกันในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองและ
ตกอยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐ
อเมริกาพักใหญ่ ก่อนกลับคืนสู่ญี่ปุ่นอีกครั้ง
ในที่สุด การเดินทางผ่านประวัติศาสตร์
มากมายของโอกินาวานี้เอง หล่อหลอมให้เกิด
เป็นวัฒนธรรมของตัวเองที่มีเอกลักษณ์

©OCVB

บิงงาตะ

©OCVB

ผ้าบาโชฟู

วัฒนธรรมที่จับต้องได้อย่างด้วย งาน ชาม
ของประดับตกแต่งที่ชวนให้หลงใหลและใช้งานได้จริง
ทั้งหมดผ่านการพัฒนาคุณภาพและทักษะฝีมือที่สูงขึ้น
จากอดีต อาทิ 'ยาจิมุน' หรือเครื่องปั้นดินเผาที่พัฒนาขึ้น
โดยผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้กับประเทศจีนและเกาหลี
ต่อมาได้มีศูนย์กลางยาจิมุนอยู่ที่ย่านลีโบยะ เมืองนาซะ
และเมืองโยมิตัน รวมถึง 'แก้วริวกิว' ที่เกิดขึ้นหลังจาก
สิ้นสุดสงคราม โดยเกิดจากการนำขวดแก้วน้ำอัดลมและ
น้ำผลไม้ที่ทหารของสหรัฐอเมริกาทิ้งไว้ นำมารีไซเคิล
ใหม่และใส่สีสันที่สะท้อนถึงธรรมชาติ

สิ่งทอที่เป็นหนึ่งในประวัติศาสตร์ที่ยาวนานที่สุดของ
โอกินาวาคือ 'ผ้าบาโชฟู' แห่งเมืองคิโงกะ มีคุณสมบัติ
ที่ช่วยระบายอากาศและมีความทนทาน ทำให้สมัยก่อน
เป็นผ้าที่ผู้คนสวมใส่ได้ทุกชนชั้นตั้งแต่ประชาชนจนถึง
นักรบ อีกหนึ่งสิ่งทอที่เป็นตัวแทนของโอกินาวาคือ 'บิงงาตะ'
ผ้าย้อมสีที่สันนิษฐานกันว่าผสมเทคนิคผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย
จากอินเดียและชวา เข้ากับกระดาษลวดลายและผ้าย้อม
เดียวเช่นจากเกียวโต ในอดีตสีที่ใช้ย้อมจะถูกกำหนด
ตามชนชั้น อายุ และเพศของผู้สวมใส่

©OCVB

แก้วริวกิว

©OCVB

พินชินชิน

นอกจากนั้น โอกินาวายังมีวัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปะ
การแสดงที่ผ่านการเล่น 'พินชินชิน' เครื่องดนตรีที่เป็น
ตัวแทนของศิลปะการแสดงในโอกินาวา ซึ่งปัจจุบันก็ยัง
ถูกใช้ในการแสดงเพลงของชาวริวกิวด้วย

ถึงแม้ช่วง 'สมรภูมิโอกินาวา' เมื่อปี ค.ศ. 1945 จะ
ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมเสียหายอย่างมาก แต่หลังจากสิ้นสุด
สงคราม งานฝีมือก็ได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนอง
ความต้องการการใช้งานและศิลปะการแสดงดั้งเดิมที่ฟื้น
กลับคืนมาอย่างรวดเร็วเนื่องจากเป็นสิ่งที่เยียวยาจิตใจ
ของผู้คน สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

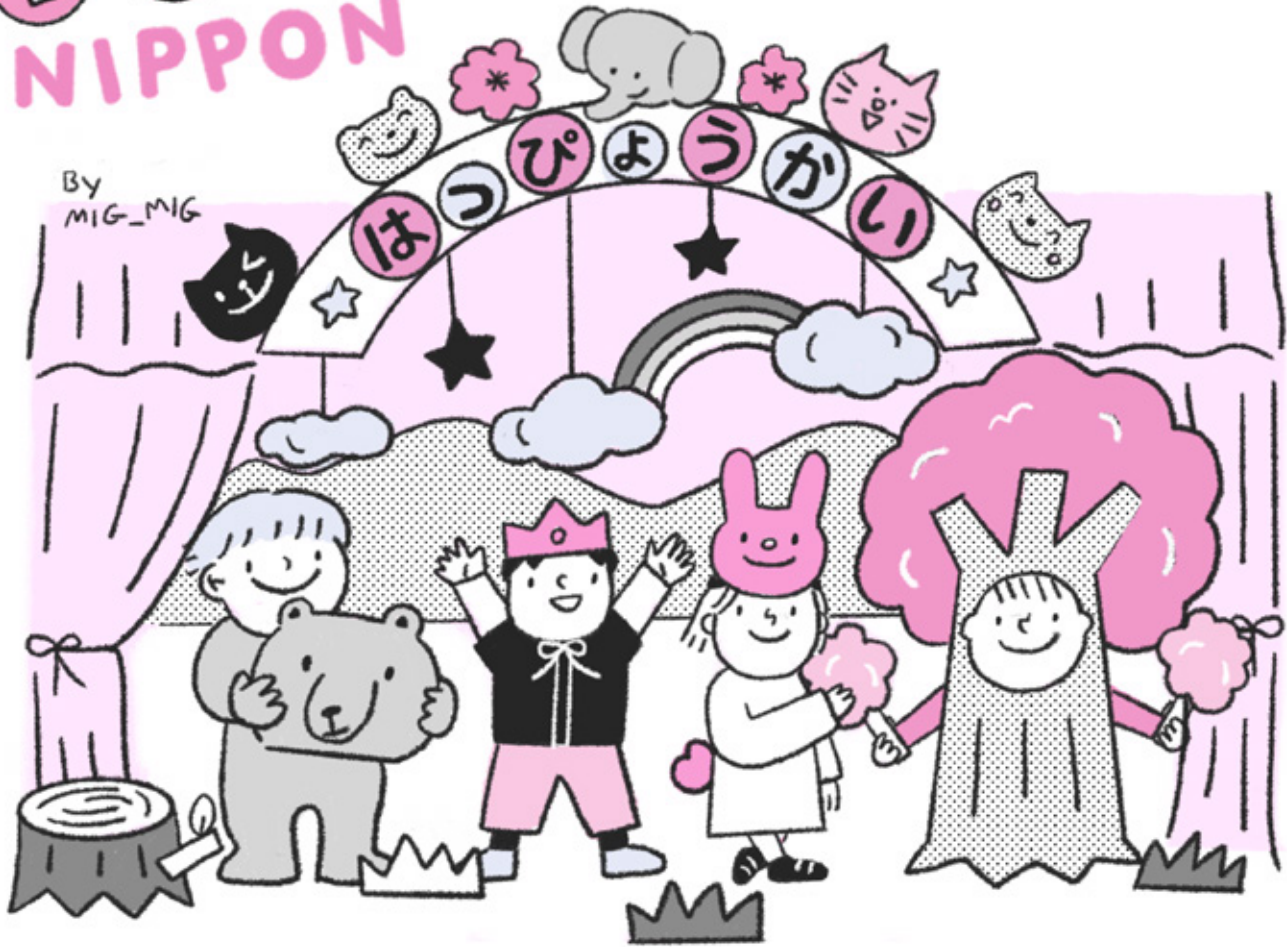
๑๓

ที่ปรึกษา โซงาเสะ มาอิ, ญูซุยาพร แสงคำ, เวย์ริ อิกิอนันต์กุล บรรณาธิการ สลีลา มหันต์เชิดชูวงศ์ นักเขียน กัลยรัตน์ ไม่น้อย, เอม มฤคกิต
นักออกแบบกราฟิก ญูบุปรียา โจระสา ช่างภาพ พิชยา สุจริตสาธิต ผู้จัดทำ บริษัท ไอแอลไอ จำกัด อีเมล ili.docx@gmail.com แยกสีและพิมพ์ที่
บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด โทรศัพท์ 0-2428-7500

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เจ้าของลิขสิทธิ์ 2564 ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งจากหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่หรือพิมพ์ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
Copyright © 2021 The Japan Foundation, Bangkok All right reserved. No reproduction or republication without written permission.

1 2 3
NIPPON

生徒たちが発表会の衣装を着ています。
(SEITO TACHI GA HAPPYŌ-KAI NO ISHŌ-WO KITE IMASU.)
THE STUDENTS ARE DRESSING UP IN A COSTUME FOR SCHOOL PLAY.

発表会
(HAPPYŌKAI)
SCHOOL PLAY

学校
(GAKKŌ)
SCHOOL

衣装
(ISHŌ)
COSTUME

演じる
(ENJIRU)
PERFORM

WHAT IS JFBKK?

เจแปนฟาวนิเดชัน กรุงเทพฯ เป็นองค์กรหลักของญี่ปุ่นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ร่วมด้วยคอร์สเรียนภาษาญี่ปุ่น งานแสดงศิลปะและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การแสดงบวงสรวง งานแสดงนิทรรศการศิลปะ งานเทศกาลภาพยนตร์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับวัฒนธรรมและอื่นๆ และการสนับสนุนทางด้านวิชาการ การศึกษาที่เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น

เจแปนฟาวนิเดชัน กรุงเทพฯ
ชั้น 10 อาคารเสริมมิตร ทาวเวอร์ 159 ถนนสุขุมวิท 21 กรุงเทพฯ 10110
โทรศัพท์ : 0-2608-5604 www.jfbkk.or.th www.facebook.com/jfbangkok

